

TARBIJAVAIKLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number	19-1/23-02279-014
Otsuse kuupäev	21. apr 2023
Komisjoni koosseis	Esimees Aase Sammelselg, liikmed Kädi Streff, Anastasia Nezgovorova
Tarbija	
Kaupleja	220 Energia OÜ, 12271081
Tarbija nõue	Enne universaalteenusele üleminekut kehtinud lepingu täitmine.
Asja läbivaatamise aeg	17. apr 2023

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. jätta avaldus rahuldamata.

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Asjaolud:

Poolte vahel kehtis elektrienergia müügileping, millega kaupleja võttis endale kohustuse anda tarbija tarbimiskohas (mõõtepunktis 38ZEE-00194693-J) tarbijale üle (müüa) elektrienergiat ning tarbija kohustus tasuma elektrienergia eest börsihinnal põhineva hinnapaketi alusel.

3.oktoobri 2022 e-kirjaga selgitas kaupleja tarbijale, et alates 1.oktoobrist 2022 on turul riigi poolt loodud elektripakett – universaalteenus. Elektrituru seadusega kohustati elektrimüüjaid pakkuma oma kliendile universaalteenusele automaatset üleminekut, kui tarbijale seni müüdud elektrienergia hind on suurem kui universaalteenuse hind. Tarbimiskohas 38ZEE-00194693-J kehtiva börsihinnaga elektripaketi hind oli kõrgem universaalteenuse hinnast, millest lähtuvalt muutis kaupleja tarbija elektripaketi universaalteenuse paketi. Samas kirjas selgitas kaupleja, et kui tarbija soovib universaalteenusest loobuda ja taastada oma vana paketi tingimused, peaks tarbija sellest teatama hiljemalt 15.oktoobriks 2022.

Tarbija teatas kauplejale 2.veebruari 2023 e-kirjaga, et soovib tagasi minna börsihinnal põhinevale pakatile. 4.veebruari 2023 e-kirjas selgitas kaupleja milliseid börsihinnal põhinevaid pakette kaupleja pakub. Tarbija kaupleja poolt pakutuga ei nõustunud.

Tarbija leiab, et üleviimine universaalteenusele oli riigi poolt pakutud ajutine lahendus, millest loobumisel taastub universaalteenusele ülemineku ajal kehtinud leping ning kauplejal on kohustus jätkata lepingu täitmist endistel tingimustel. Seaduse mõte ei saanud olla kaupleja vabastamine seni kehtinud lepingutest tekkinud kohustustest.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja leiab, et tarbija nõue ei ole põhjendatud. Kauplejal oli seaduses ettenähtud tingimustel kohustus viia tarbijad üle universaalteenusele.

Tarbijal oli õigus universaalteenusest loobuda, millest ta pidi elektrimüüjale määratud tähtjaks teatama. Kui tarbija universaalteenusest loobumisest ei teatanud, lõppes senine leping ja teenust osutati universaalteenuse põhise elektrilepingu alusel.

Tarbijal on õigus universaalteenuse osutamise leping üles öelda seitsmepäevase etteteatamise tähtjaga ja sõlmida elektrileping sobiva hinnapaketiga. Käesoleval ajal ei paku kaupleja lepingut sellistel tingimustel, mis kehtisid universaalteenusele ülemineku ajal.

Komisjoni põhjendus:

Tarbijakaitseaduse § 51 järgi lahendatakse vaidlus poolte kirjalikult esitatud ning sekretariaadi kogutud teabe ja tõendite alusel.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. Esitatud tõendite järgi põhineb poolte õigussuhe energiamüügi lepingul VÕS § 208 lg 3 tähenduses. Elektrienergia müügiga seonduvat reguleerib eriseadusena elektrituruseadus (ELTS).

Elektrienergia müügilepingu (elektrileping) põhikohustusteks on kokkulepitud mõõtepunkti kaudu elektrienergia edastamine ja tarbimise mõõtmine ning tarbitud energia eest kokkulepitud hinna maksmine.

ELTS §-de 44; 76' lg 5 ja elektrituru toimimise võrgueeskirja § 29 järgi toimub elektrienergia müük tarbimiskohas (energia edastamine, lugemine, andmete kajastus elektrituru andmevahetus-platvormil jm) elektrilepingu alusel; kui tarbijal ei ole ühegi elektrimüüjaga elektrilepingut sõlmitud, osutatakse talle üldteenust. Samas tarbimiskohas ei saa samaaegselt kehtida mitu elektrilepingut.

ELTS § 76^{''''} järgi osutatakse universaalteenust üksnes tarbija nõusolekul ja temaga universaalteenuse osutamiseks sõlmitud kokkuleppe alusel. Elektrimüüjal oli universaalteenuse osutamise korral kuni 2022. aasta 31. detsembrini kohustus ja pärast seda on õigus sõlmida tarbijaga, kellega tal on kehtiv elektrileping ning kellele müüdüd elektrienergia hind on suurem kui universaalteenuse hind, universaalteenuse osutamise leping tarbijapoolse taotluseta, andes sellest tarbijale teada vähemalt seitse päeva enne universaalteenuse osutamise lepingu jõustumist. Tarbijal on õigus keelduda universaalteenuse osutamise lepingu sõlmimisest, andes sellest elektrimüüjale teada vähemalt kaks päeva enne universaalteenuse osutamise lepingu jõustumist.

Eelnevast tulenevalt ei ole õige tarbija arusaam selles, et universaalteenusele ülemineku oli aluseks seni kehtinud lepingu täitmise peatumisele. Seadusest tuleneb üheselt, et universaalteenust osutatakse lepingu alusel; uue elektrilepingu jõustumisega lõpeb samas tarbimiskohas seni kehtinud elektrileping.

Õige on kaupleja seisukoht selles, et tarbijaid ei saanud universaalteenusele üle viia (universaalteenuse lepingu sõlmimiseks kohustada) tahte vastaselt. Selle ärahoidmiseks on seaduses kauplejatele ettenähtud universaalteenuse lepingu pakkumise kohustus koos tarbijale universaalteenuse lepingu tagasilükkamise võimaluse andmisega.

Poolte seletuste ja kirjavahetusega on tõendatud, et kaupleja on andnud tarbijale universaalteenuse lepingu pakkumise tagasilükkamiseks seaduses ettenähtust pikema tähtja, mille jooksul tarbija universaalteenuse lepingu pakkumust tagasi ei lükanud. Sellega jõustus tarbija tarbimiskohas (mõõtepunktis 38ZEE-00194693-J) elektrileping universaalteenuse tingimustel; universaalteenusega liitumine lõpetas seni kehtinud elektrilepingu.

Tarbija on õigustatud universaalteenuse tingimustel sõlmitud lepingu üles ütlema, teatades sellest seitse päeva ette (ELTS § 87 lg 4), kuid sellega ei teki tarbijale õigust nõuda kauplejalt uue lepingu sõlmimist varasemalt poolte vahel kehtinud lepingu tingimustel. Kui tarbijale kaupleja pakutavad tingimused ei sobi, on tal õigus sõlmida uus elektrileping talle sobivaid tingimusi pakkuva elektriküüjaga.

Komisjoni pädevuses ei ole hinnata, kas seadusandja nägi ette ja arvestas universaalteenuse kehtestamisel selle rakendamise mõjuga ja kas elektriturul kujunenud olukord vastab seadusandja tahtele või mitte.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et tarbija nõue varem kehtinud lepingu täitmisel ei ole põhjendatud ja tuleb jätta rahuldamata.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohutusse.

Aase Sammelselg
/allkirjastatud digitaalselt/

Kädi Streff
/allkirjastatud digitaalselt/

Anastasia Nezgovorova
/allkirjastatud digitaalselt/